

ניצוצי חיזוק ואמונה
מאוצר שיחותיו ומכתביו של הגאון הצדיק
רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

המכתב החידושי

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגיטין טבין
שנשמעו מפ"ק הגה"צ מורינו שליט"א
בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

תיקוני נסיונות

■ חיים אמתיים

גמרא ערוכה היא במסכת תמיד (לב ע"ב) שאלכסנדר מוקדון שאל לחכמי ישראל "מה יעביד איניש ויחיה" - מה יעשה אדם ויחיה? והשיבו לו חכמי ישראל: "מית את עצמו!".

והדבר אומר דרשני, הרי הוא שואל אותם "מה יעביד איניש ויחיה" דהיינו מה יעשה האדם כדי לחיות, והם השיבו לו ש"מית את עצמו" שהוא היפך הגמור מחיים. והנה רש"י הקדוש מפרש הכוונה שישפיל את עצמו, אמנם שאר הראשונים מפרשים הכוונה "מית תאוותו" זהו "מית את עצמו", כי בעת שהאדם עומד בנסיון הוא ממש כמו שהורג את עצמו! ואכן כאשר האדם ממית את עצמו שלא לעבור את פי ה' ולא לעבוד עבודה זרה שזהו 'סתם מיתה' - זהו חיים אמתיים! חיים נצחיים! זהו עולם הבא! זהו תחיית המתים! העמידה בנסיון הוא העומדת לו לאדם לעלמי עד ולנצח נצחים!

■ התאכזר על עצמך...

הרי אנו נמצאים בעולם מלא בנסיונות - על האדם לדעת שכאשר בא לפניו נסיון הוא עת רצון, עת רצון ממש! השי"ת הוא יודע כמה גיהנום מגיע לו לאדם כפי רוע מעשיו שנכשל ה", ולכן מגודל רחמנותו הוא מזמין לפני האדם נסיון ומתחנן לפניו: "התאכזר על עצמך והתגבר על הנסיון! ועל ידי כך אתה חוסך לעצמך גיהנום!".

כי זאת עלינו לדעת ולחדד אצלנו - העתיד מתקן את העבר! כל עצימת עניים מראות ברע מתקן את העבר!

■ מחפשים תיקונים מסוף העולם...

וכמו כן לגבי מחשבות זרות, הרי לא יתכן שלא יכנס במחשבתו של אדם שום מחשבות זרות, אך האדם צריך להיות זריז בנפשו להמליך את הבורא ב"ה על ידי סילוק המחשבה זרה, ואפילו אם האדם לא היה זריז בנפשו והמשיך בעצמו את המחשבה, אך תיכף כאשר תופס את עצמו שלא עשה כראוי, עליו לעצור מיד ולחשוב: 'הרי הרבונו של עולם אינו חפץ שאחשוב מחשבה כזו, הנה אנכי הולך להמליכו ע"י שלא אחשוב מחשבה זו!', ועל ידי זה מתקנים מכשולות של העבר!

יעדער נסיון פאררעכט א פריערדיגע נסיון! (כל התגברות על נסיון מתקן מה שלא התגבר בעבר!) ולפעמים יש שהנסיון בווער כל כך, שעל ידי ההתגברות עליו מוחלין לו על כל עוונותיו!

אנשים מחפשים תיקונים מסוף העולם, ובוודאי שיש להאמין שכל התיקונים שמקובל בכלל ישראל הם קודש קדשים, אמנם התיקון המועיל ביותר הלא הוא 'תשובת המשקל' - העתיד מתקן את העבר, וכפי שאמרו חז"ל בגמרא (קידושין לט ע"ב) "ישב אדם ולא עבר עבירה נחשב לו כאילו עשה מצוה, והוא שבא דבר עבירה לידו".

האוויר של העולם בזמנינו הוא כל כך 'מסומם' [פאר'סם'ט] שתמיד הוא מצב של 'בא דבר עבירה לידו' רחמנא ליצלן!

אך בזה גופא יכולים להרויח רבות! היום יש אפשרות להמליך את השי"ת בכל עת ורגע! יש אפשרות לעשות נחת רוח להשי"ת תמיד ע"י 'תנו עוז לאלקים'!

■ 'שומרים הפקד'

אויף וועמען שטייט דער וועלט? אויף דאס ביסל איידילקייט וואס איז דא ביי אידן! [והרי על ידי מה מתקיים כל העולם? על מקצת העדינות שיש בכלל ישראל!], כמאמר הכתוב (ירמיה לג, כ"ה) "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי", וזה עולה על תורה ועל קדושה, ובזוהר הקדוש אמרו על זה "[ועל דא] ישרא'ל דנטרי ברית וקבילו ליה אית לון חולקא בעלמא דא'ת, ולא עוד אלא בגין כך אקרין צדיקים] מאן אולפנא כל מאן דנטיר האי ברית דעלמא אלקים עליה, אקרי צדיק", העולם מתקיים על אלו שהם שומרים [די וואס זענען אפגעהיטן]!

והוא על ידי כל נקודה ונקודה - יעדע נקודה'לע - ואף אם האדם נראה כמו שנראה, ידע נאמנה שעל חלקי הטוב שיש בו עליהם קיים העולם! 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת'.

■ ברית עולם

השי"ת הרי כרת ברית עם כלל ישראל כמה פעמים, לפני קבלת התורה כתיב (שמות כד, ח), "הנה דם הברית"; בערבות מואב; בהר גריזים והר עיבל; וברית הוא קשר עולמי! כי למעשה הקשר הלז עם כלל ישראל כבר התחיל אצל האבות הקדושים, ומובא על מאמר חז"ל (מסכת שמחות פ"א, יד) "אין קורין אבות אלא לשלשה", כי הברית שכתר השי"ת עם אברהם עם יצחק ועם יעקב הוא

■ צפרא דשבתא קרח שנת תשע"ד לפ"ק

מורינו שליט"א הזכיר את דברי הספורנו (שמות כ"ה כ"ט): שהשי"ת ציוה לחקור את שמותם של השבטים בחושן המשפט והיו על לבו של הכהן גדול בבואו אל הקודש לזכרון לפני ה' תמיד, שיזכור צדקתם ויגיבו על כלל ישראל.

לאור הזמן

■ ד' תשרי שנת תשל"ג לפ"ק

מורינו שליט"א כתב במכתב וז"ל: דע לך אחי, כי זה כלל גדול בקרב של מלחמה גשמית, שצריך מה שפחות יותר לשים להלב את המכות שמקבלים, ומה שיותר לשמוח על כל נקודה של מכה שקבל האויב. וכן הוא ממש במלחמת מצוה שלנו לשמוח על כל נקודה טובה שעושים למען השי"ת, ועל כל נקודה טובה שקובעים בבית בין המשפחה לכבודו יתברך, כמו שאמר רבינו הק' "עשה טוב הרבה - ביז דער רע וועט אליין בטל ווערין" [עד שרע יתבטל מאלין] ו"מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך".

ויהי רצון שבאורו נראה אור, כי סוף כל סוף האור הוא נצחי והחושך הוא רק גדול בשעתו, ולבסוף יבטל וכלה ונאבד "ושפת אמת תכון לעד" אלו עולה על החיים נצחיים - להיות עם השי"ת בספר החיים.

■ כ"ד ניסן שנת תשנ"ו לפ"ק

בדרשת התעוררות לפני בחורי חמד סיפר מורינו שליט"א: בפורים העבר סיפרתי עובדא דהוה בבית אבי מורי ע"ה וממנה ניתן ללמוד שכח הרע מתבטל מול הוודאות, התגוררנו בירושלים בעיר העתיקה בשכינות עם הרב החסיד רבי אלעזר בריזל זצ"ל, שנטל על עצמו להשיג ולמחות על כל פירצה שלא תבוא, פעם אחת הוחלט אצל כמה קלי עולם לארגן שיעורי ערב ללימוד שפות זרות וכדומה, מסתמא היו שיעורים אלו בחינם לכל מאן דבעי וכרגיל היו בשיעורים אלו תערוכות אנשים ונשים רח"ל, למארגנים נודע שהרב החסיד הנ"ל מתעתד לבוא למחות שם ונדברו ביניהם להעמיד בריונים שיכווהו וימנעו ממנו בכח את המחאה, כאשר שמע ע"כ הרב החסיד הנ"ל פנה לאבי מורי ע"ה וסיפר לו זאת, אמר לו אבי מורי, שיתלוח עמו, כשהגיעו לשם יצא עליהם בריון אחד שניכר עליו שהוא גבר אלים, אך אבי ע"ה הקדימו וניגש אליו ואמר לו בתקיפות מחלטת: "אתה שומע מה שאני אומר לך? די וועסט נישט שלאגן דעם אינגערמאן! דו האסט געהערט? די גייסט אים נישט שלאגן!!" [אתה לא תכה את האברך הזה! שמעת? אתה לא תכהו!!], ואכן הדברים פעלו עליו והוא נרתע וחזר לאחוריו.

והוא אשר אמרנו, שהוודאות המחלטת משברת כח הסטרא אחרא, כי זהו כלל גדול ביהדות, להתהלך בוודאות! ואם בקיום כל התורה כך, בשמירת הברית לא כל שכן!?

ברית עולם' עמהם ועם "כל זרע יעקב", בזה הם עשו קשר עם כל יהודי בנפרד, שמלבד בקשר שיש לכל יהודי כשלעצמו עם השי"ת, יש לו גם הקשר הזה שאברהם יצחק ויעקב קישרו אותו להשי"ת בברית עולם!

ממילא אפילו אם האדם התקלקל כמו שהתקלקל, אך אם רק ירצה ויחפון להינצל ולעשות את שביכלתו - כמה שיכול אפילו משהו - **בזה הוא מעורר מחדש את הקשר של אברהם יצחק ויעקב, 'נחלת אבות' 'נחלת יעקב'.**

■ עוד טוב ועוד טוב...

אנו מברכים בתפילה ברכת "**הרוצה בתשובה**" - וצריך להתבונן בזה ולדעת שאכן השי"ת רוצה בתשובה, הוא חפץ שבני ישראל יחזרו בתשובה, וזה עולה על כל אחד ואחד מישראל! **אפילו הגרוע שבגרועים! אף הוא השי"ת רוצה בתשובתו!**

רביה"ק לימד אותנו שאפילו אם האדם רחוק מאוד מאוד, יתחיל לעשות 'טוב' אחד! ואח"כ עוד 'טוב' ושוב עוד 'טוב'! ואפילו אם הוא מרגיש שהוא נמצא בשאלו תחתיות, תקנתו ותקוותו הוא לעשות עוד 'טוב' במקום המצאו! "**נאך א קרעכטן צום אויבערשטן, נאך א מצוה, נאך א ביישטיין אין א נסיון!**" [עוד אנחה להשי"ת, עוד מצוה, עוד עמידה בניסיון!].

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

יב"ה יום ד' בין כסה לעשור תשל"ג
פעה"ק ירושלים ת"ו בב"א
אגרתך קבלתי, ועל מה שהזכרת הגמרא במועד קטן (ט' ע"א וע"ב) שהתנאים תלמידי רשב"י ברכו פעם את רבי אלעזר בנו בלשון משמעות להיפך, ורבי שמעון פירש דבריהם לברכה. ובכן, ראיתי ע"ז מזמן פירוש נאה ע"פ הפשט, כי רבי שמעון ציוה שהם יברכו את רבי אלעזר בנו, והיו נבוכים מה לעשות, כי אין זה מדרך הכבוד לתת ברכה בעיר שבו שורה רבי שמעון רבם, כי היו כ"כ בטלים בפני רבי שמעון, ושלא לברך ג"כ לא היו רשאים, מפני פקודת רבי שמעון, ולכן אמרו לו לשון שלא היתה נראית כברכה, כדי שרבי שמעון יצטרך לפרש דברים ויצא הלשון של הברכה בפה קדשו של רבי שמעון, וסוף סוף הם קיימו פקודת רבי שמעון, כי הלא באמת זאת היתה כוונתם כמו שפירש רבי שמעון דברים כמפורט בגמרא שם. ועיין בספר המדות (קללה אות ד'): בזה"ל "הקללות הולכים אחר הכוונה" עכ"ל, והרב מטשעהרין במראי מקומות שלו מצייין את הגמרא הנ"ל במו"ק ט', והיינו שאם כוונתם היתה לברכה הרי זו ברכה ולא קללה, תוכן הפשט הזה ראיתי מזמן בפירוש "ענף" על מדרש תנחומא.

אמרתי בזה הראש השנה בשיחה, שכאשר השונא רחוק יש בזה מעלה וחסרון, החסרון שקשה להכניעו, והמעלה שקשה להשונא שיבא למבוקשו להרע לו, משא"כ כשהשונא קרוב, הגם שחסרון גדול הוא זה, "אז מען איז אין געשטעלט" (שהוא במצב של סנה) אבל יש גם מעלה שיכולים לחנקו ולהרגו על המקום.

ורבי יונה לעביל צ"ל, היה רגיל לומר על הלשון בשיר של בר יוחאי "וחרב הוצאת מתערה שלפת נגד צורריך" - שרבי שמעון בן יוחאי לחם עם הס"מ פנים כנגד פנים, כדרך שנלחמים בחרב, ולכן היה יכול להכניעו ולהורגו, וכנ"ל.

עכ"פ צריכים לדעת שיכולים כהיום להכניע ולדרוך על התאוות בכל עת ורגע, והיגיעה והצער שיש מהמאבק הקשה הזה הרי הוא כמו קרבן ריח ניחוח להשם, כי הנחת רוח

1. אוסף מכתבים חלק ב' מכתב ק"ד.

עניני אמירת תהלים

האוצרות הגנוזים בתהלים - אמונה, תפילות, הילולים, ורצונות...

■ רחם על עצמך!

רביה"ק אמר (ליק"מ תנינא ע"ג) וז"ל: "ועל ידי אמירת תהלים, אפילו מי שאין לו שום התעוררות לתשובה, הוא מתעורר לעשות תשובה" - כלומר, צריכים לשקוד באמירה, ללא להרפות כלל, על אף שהלב סתום וחתום, נעול וסגור על מסגר איום ובריח כבד, אתה אל תרפה, רחם על עצמך! המשך עוד! פתח פיך ואמור ללא הרף, אמור עוד ועוד, ואף שעדיין הלב נעול וחתום, אל תחשוש כלל, ואל תרפה מאמירת תהלים, כי לבסוף בודאי יפתח הלב להשי"ת תוך כדי האמירה, ואמנם ידוע תדע שהוא עלול להנעל שוב, אך אתה אל תרפה, אלא אמור בשקידה באומץ ובגבורה, ללא פחד וללא רתת, החזק בו תמיד בכל עת, כי הוא חייך ובו תלוי כל עתידך.

כי הרי עבודת תהלים הוא עבודה גדולה ומפולגת בפני עצמה, והאופן שצריך לעבדה ולשמרה הוא על זה הדרך: אמור תהלים בשקידה, ואל תבחן את עצמך אם יש לך התעוררות אם לאו, אלא אמור בפך

ואף כאשר היצר הרע מנסה לדחותו באמרו: "הרי אתה כבר נמצא בתוך שיני הס"מ ממה לך לחטוף איזה מעט טוב?" אל לו לאדם להסתכל על זאת! נישט קוקן אויף דעם! **האדם צריך לעשות כל שביכלתו בכל מקום שהוא!**

■ נצח ישראל לא ישקר

כי רביה"ק גילה הענין של "**אזמרה לאלקי בעודי**" (ליק"מ סי' רפ"ב), כאשר האדם נעמד להתפלל באים העוונות והחטאים ומבלבלים אותו, על כן עליו לדעת שעדיין יש בו איזה טוב, ואפילו הוא אינו מרגיש שיש לו עתה חלק טוב, צריך להזכיר לעצמו הטוב שהיה לו פעם, להתקשר אל הטוב ולהתפלל על ידה!

כי שום חטא ועוון אין לו רשות להפריע את האדם מלהתפלל להשי"ת! כי כאשר מתפלל הוא מתפלל עם זאת ה'ועוד מעט ואין רשע', הוא מתפלל על ידה, וא"כ אין שום חטא ועוון יכול להפריע לזה!

רביה"ק נתן חיזוק מצד זה שידע הגדולה של "**נצח ישראל**", לכן הוא הכניס חיזוק בכל יהודי ויהודי אפילו בהגרוע שבגרועים שאין גרוע אחריו! **שימליך את השי"ת בכל מקום שהוא! עד שהשי"ת יהיה בעזרו שיצא לגמרי מאפילה לאורה!**

מהצער הזה שעולה מזה להשי"ת הוא לאין ערוך, כי רשעים ו"שאריליטאנעס" "שאלטיקעס" (נוכלים ורמאים ופורקי עול) יש כהיום רב מאד כחול אשר על שפת הים, ואין להקב"ה בעולמו אלא מעט הנפשות אשר לבם אליו יתברך ומכניעים את תאוותם לעשות נחת רוח לפניו, וכל נקודה יקרה מכגון זו שעולה לפניו, זה חלקו, והם הם האתערותא דלתתא העולה מהעולם הזה להכנס עי"ז להגאולה הקרובה הנצחית המיועדת לעמו ישראל.

בסימן ח' בלק"מ תנינא (אות ב') מביא רבינו את הפסוק "**ורחמי רשעים אכזרי**" (משלי יב, י) - היינו שהסטרטא אחרא הפכה את העולם, ועשתה מאכזריות רחמנות ומרחמנות אכזריות, ולכן כשיהודי קם ממטתו כמה שעות לפני עלות השחר, נדמה שהוא אכזרי על עצמו, שגוזל מעצמו את השינה ואינו מניח את עצמו לישן כל צרכו, אע"פ שלאמיתו של דבר זו רחמנות אמיתית ונצחית, שעומד בלילות בתוקף החושך ועוסק בתורת השם ומשיח לבבו לאביו שבשמים, ועי"ז הוא מקרב א"ע לבוראו וזוכה לחיים נצחיים.

וכן כשמשרין את התאוות ואין מרחמים על הדמים העכורים, ובזה מתאכזרין על התאוות הגופניות המטונפות - נדמה שזו אכזריות, בשעה שע"ז

זוכה לזיכרון נפלא שמזכרך מזוהמת הנחש, ונתקיים בו "**ומבשרי אצחה אלוקי**" (איוב יט, כ"ו), שע"י קדושת הבשר זוכין לאלקות, כי "ברית" פירושו התקשרות. וכל מה שאדם משבר את ההתקשרות של הס"א, זוכה להדבק ולהתקשר לבוראו לעד ולנצח נצחים, היפך התאוות שכל כולם הם לרגעים, וסופם כליון ואבדון וסרחון, או לאותה בושה! "ואין בושתי אלא במקום עריין" עיין סוף סימן ב' בלק"מ. וכשנולד יוסף אמרה רחל "**אסף אלקים את חרפתי**" (בראשית ל' כ"ג), כי עיקר הכבוד דקדושה ועיקר הכבוד שמכבדים את השי"ת הוא ע"י שמירת הברית, ועיין בסימן י"ט בלק"מ.

וקל ש' יתן לנו רחמים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ושנה טובה לנו ולכל ישראל, והרבה בריאות ונחת והצלחה ושמחה מכל יוצאי חלצינו לאורך ימים ושנות חיים טובים ונעימים.

הדו"ש וטובתך והצלחתך בגו"נ בלונ"ח

יעקב מאיר שכטער בן חי' דינה

בתמידות, וההתעוררות בוא תבוא, הדרך תיסלל, ואז תגיע לשער הנכון שלך, והוא יהיה פתוח לרווחה לפניך, ואז אז יתגלה לפניך קרבת אלקים המיוחדת אך לך, ולכן אל תרפה ואל תחלש בעבודה גדולה הזו, שכל עתידך טמונה וגנוזה בה.

ואכן, עבודה גדולה וחשובה ביותר היא אמירת התהלים, אך היא עבודה פשוטה ונוחה לקיימה, וצריכים להשתדל בה ביותר ולהתמיד בה, ועצה טובה קמ"ל שיחזיק כ"א באמתחתו ספר תהלים, ובכל רגע פנוי יהגה ויתמיד באמירתה, עוד קאפיטל תהלים, ועוד קאפיטל תהלים, וכך יקנה לעצמו קנין נצחי לתיקון נפשו ותכליתו, כי בקט שכלנו אין אנו יכולים לשער בדעתנו הפעולות הגדולות שעושים אצלנו הקאפיטלאך הללו, הנראים כדבר פשוט, אבל האמת הוא שהם פעולות גדולות ונצורות עלינו ועל נפשנו, ולכן אל לנו לזלזל חלילה בהם, אלא נזרז עצמנו להגות בהם כסדר.